

13.11.2019

Valikkoverkoston syysseminaari, Lahti

OPINNÄYTETYÖ OSAAMISTA VAPAAEHTOISTOIMINNASTA

**Kansalaisareenan
Jeesaan — Nuori vapaaehtoistoiminnassa -hankkeen
levittäminen Lahteen (lukio)**

Tiina Roos, yhteisöpedagogiopiskelija,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖPROSESSI

- **Tammikuussa 2019** Harrasta hyvää –vapaaehtoistoiminta tutuksi –tapahtuma Lahdessa
→ kontakti Päijät-Hämeen valikkoryhmän koordinaattori Kirsi Hyväriin
Keskustelun pohjalta rakentui ja valikoitui idea oppilaitosyhteistyöstä
- Heli Lumiaro ilahdutti puhelinkeskustelussa vahvistamalla tarpeen opinnäytetyölle
- **Helmikuussa 2019** tapaaminen Jeesaan-hankkeen työntekijöiden kanssa Helsingissä
- **Maaliskuussa 2019** tapaaminen lukion *aktiivinen kansalainen*-kurssin opettajan kanssa
Alueellisella valikkoryhmällä aiempaa yhteistyötä Lahden yhteiskoulun lukion kanssa!
- **Huhtikuussa 2019** Jeesaan –vapaaehtoistoiminnan kurssitapaamiset (3kpl) Lahden yhteiskoulun lukiossa
- **Toukokuussa 2019** palautetapaaminen lukiolaisten vapaaehtoistyön kokeiluiden jälkeen

KEHITTÄMISTYÖN TAVOITTEET

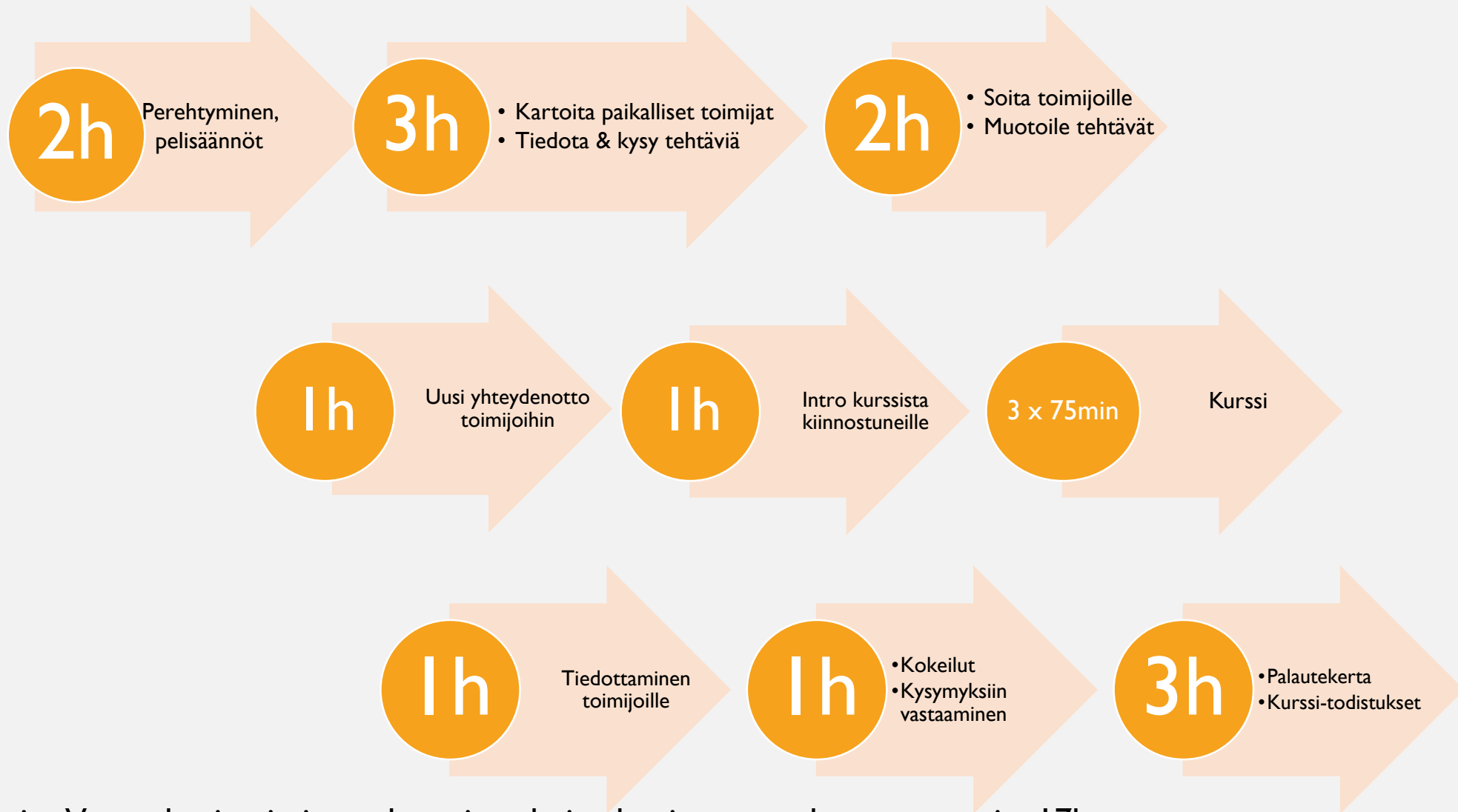
- ✓ kerätä kokemuksia kurssimateriaalista, kun se on käytössä **hankkeen ulkopuolella**
- ✓ kerätä palautetta kurssin toimivuudesta ja muutostarpeista (saadaanko samansuuntaisia vastauksia kuin Vantaalla)
- ✓ kuvata, mitä tulee ottaa huomioon ja mitä osioita tulee muokata, kun kurssia pidetään uudella paikkakunnalla
- ✓ mallintaa vapaaehtoistoiminnan kurssin valmistelun vaiheet ja aikaresurssi
- ✓ edistää yhteistyötä vapaaehtoistoimijoiden ja oppilaitosten välillä Lahdessa

MITÄ TOIMIJA HYÖTYY?

- Tunnettuuden lisääminen lukiolaisten (tulevien aikuisten) ja opettajien keskuudessa
- Tulevaisuuden tekeminen, mukana tulevaisuuden aktiivien kasvattamisessa
- Vapaaehtoistoimintaan perehdytettyjä nuoria, lisäksi, joilta voi myös tulla uutta näkökulmaa
- Lukioiden uudistuvissa opetussuunnitelmissa (2021) painotetaan osallisuutta ja laaja-alaista osaamista **mm. ajattelun taitoja, kriittistä ja luovaa ajattelua, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä kulttuurisia ja eettisiä taitoja** (Lehikoinen 2018)
→ Tilaisuus tuoda esiin, että vapaaehtoistyö edistää näitä taitoja

LÄHDE

Lehikoinen, Petri 2018. Oodi lukiokoulutukselle. #Lops2021-prosessi. Opetushallitus. Viitattu 21.2.2019. <https://slideplayer.fi/slide/15247852/>

Kuvio. Vapaaehtoistoiminnan kurssin valmistelun ja toteutuksen prosessi n. 17h

12.4.–20.5. VAPAAEHTOISTYÖN KOKEILUT **10H** / OPISKELIJA (5 VKO)

- Fida
- Lahden Mahdollisuuksien tori -tapahtuma
- Hope
- Lahden diakonialaitos
- Lahden Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry
- Lahden seurakunnat, Marian kammari
- Mailaveikot
- MLL
- Päijät-Hämeen eläinsuojeluyhdistys
- SPR

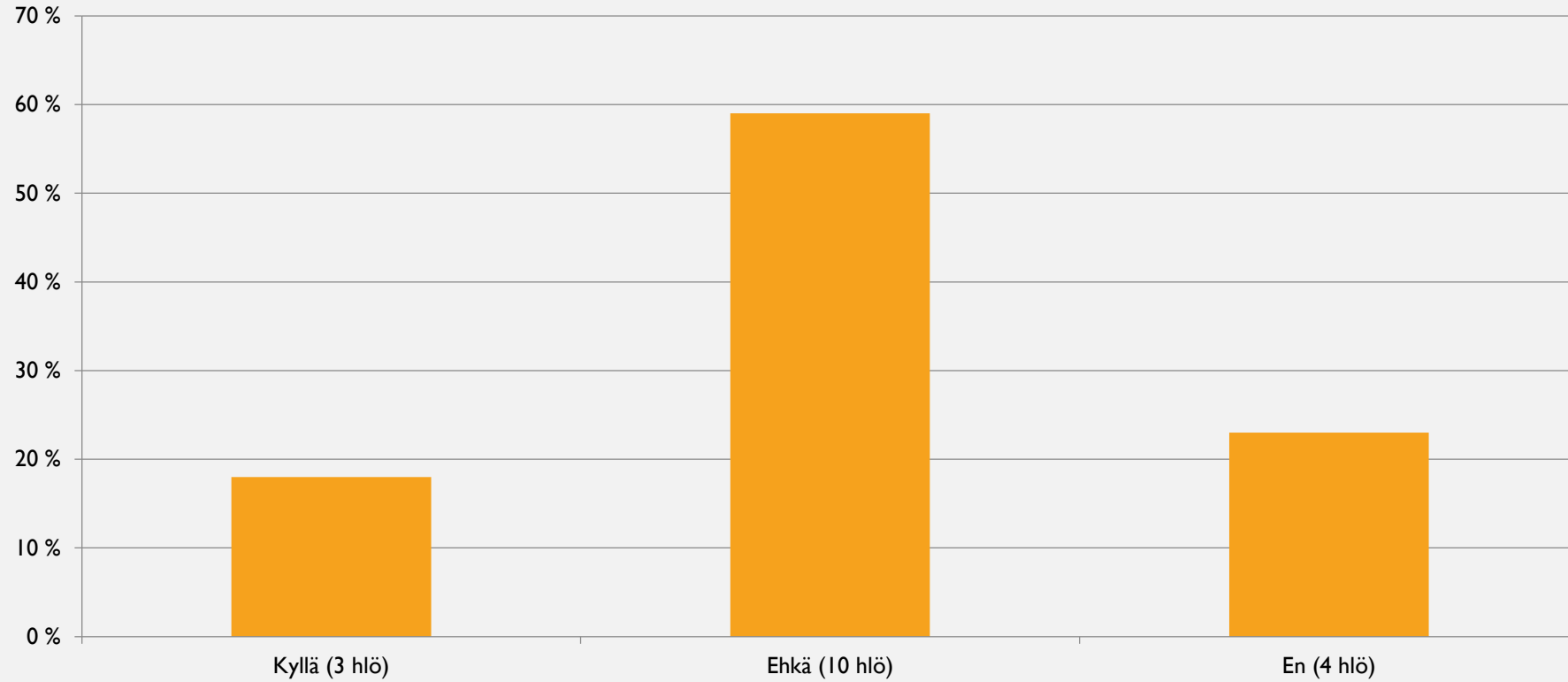
Mm. vappudisco, pihatapahtuma ja kevätjuhla. Yksittäisten tuntien keräämisen kokivat haastavaksi.

ESIMERKKEJÄ TEHTÄVISTÄ

- **DILAN PIHATAPAHTUMA TOUKOKUUSSA**
Oletko idearikas? Tule suunnittelemaan pihatapahtumaa ja toteuttamaan sitä työntekijöiden kanssa ke 8.5. klo 14-18. Tarjolla on erilaisia tehtäviä, kuten vohvelien paistoa ja mitä ikinä ideoit yhdessä kortteliohjaajan ja yhteisökoordinaattorin kanssa. Pihatapahtuma yhdistää eri-ikäisiä ihmisiä DILA-korttelissa.
- **KASISALILLE KEHITYSVAMMAISTEN VAPPUDISCON MAHDOLLISTAJAKSI**
Oletko asiakaspalveluhenkinen ja ennakkoluuloton? Tarjoudu narikkatyöntekijäksi tai kanttiinimyyjäksi Lahden Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry:n jäsenten ja perheiden tapahtumaan. Ystävällisiä kasvoja ja auttavia käsiä tarvitaan paljon! Vappudisco järjestetään ennen vappuviikkoa torstaina 25.4. klo 17-19. Vapaaehtoisten toivotaan saapuvan klo 16 ohjeistusta varten. Discoon tulee n.150 discoilijaa.

Oletko kiinnostunut tekemään vapaaehtoistyötä joskus tulevaisuudessa?

(n=17)

Kuvio. Enemmistö Lahdessa vapaaehtoistoiminnan kurssille osallistujista vastasi Kansalaisareenan Webropol-kyselyssä, että olisi ehkä tulevaisuudessa kiinnostunut tekemään vapaaehtoistyötä

KEHITTÄMISIDEOITA / PARANNETTAVAA

- ”Kaikki muu pois paitsi vapaaehtoistyö. Painopiste vapaaehtoistyöhön.”
- ”Kurssi on hyvä ja käytännön työ oli parasta vaikka se vähän stressasikin.”
- ”Vähemmän tutustumista” (3kpl)
- ”Tutustuminen paras osio.”

(Jeesaan -vapaaehtoistoiminnan kurssi 2019, Lahden yhteiskoulun lukio.)

KEHITTÄMISIDEOITA / PARANNETTAVAA

- ”Kurssi kannattaisi sijoittaa iltapäiväpalkkeihin, jotta vapaista tunneista osan voisi käyttää vapaaehtoistyöhön. Kurssilla voisi vieraila enemmän puhujia. Ihan kiva kurssi! Antaisin arvosanan 8+.”
- ”Puhujia järjestöistä tunneille. Yhteinen vierailu johonkin laajaa vapaaehtoistyötä tekevään kohteeseen.”
- **”Kurssin aikana voitaisiin toteuttaa jonkinlainen ryhmän yhteinen vapaaehtoisprojekti/tapahtuma.”**

(Jeesaan -vapaaehtoistoiminnan kurssi 2019, Lahden yhteiskoulun lukio.)

Kuvio. Vapaaehtoistyön kokeilun parhaat kokemukset Lahden yhteiskoulun vapaaehtoistoiminnan kurssilasten 2019 mielestä

Kuvio. Vapaaehtoistyön kokeilun haastavimmat tilanteet Lahden yhteiskoulun vapaaehtoistoiminnan kurssilasten 2019 mielestä

YLLÄTTÄVÄÄ

- Vapaaehtoistyöstä sopiminen oli lukiolaisille huomattavasti haastavampaa kuin vapaaehtoistehtävän tekeminen erinomaisesti
- Kurssilaisten idearikkaudesta huolimatta aivan ensimmäiseksi tehtäväksi sopii sellainen, joka on selkeästi tarjolla / paketoitu = ns. sisäänheittotehtävä
- Jos työtehtävä on läsnäoloa ja jutustelua, tätä ei voi liikaa korostaa nuorille: riittää, että **olet** sosiaalinen kontakti — **se** on se vapaaehtoistehtävä
- Uudessa toimintaympäristössä lukiolaiset odottivat ”käskyttämistä”, koska uutuuttaan eivät huomaa, missä apua kaivataan
→ lukiolaiset tavoittelevat tehokkuutta!

YLLÄTTÄVÄÄ

- Lukiolaisten suorituskeskeisyydestä tuli haaste. Elämää ja työelämää varten oppiminen ei ollut yhtä tärkeää kuin kurssit, joista saa arvosanan. Suoritusmerkintä ei motivoinut.
- Toivottiin haastavampaa sisältöä ja vapaaehtoistyön yhteiskunnallisista vaikutuksista olisi kannattanut keskusteluttaa enemmän.
- Palkattomuuden periaate vaikein ymmärtää, se kyseenalaistettiin moneen kertaan → Heli Lumiaro ehdotti ratkaisuksi pro bono –hyväntekeväisyyden käsittelyä
- Voi olla haasteellista löytää resurssia valjastamaan tarjolla oleva lisäresurssi

HUOMIOITA AIKATAULUSTA

- Uuden lukion kanssa kurssista sopiminen vuotta ennen aloitusta, edellisenä keväänä.
- Kevät on toimiva ajankohta, koska vapaaehtoistyön kokeiluja voi jatkaa kesällä
- Kokeiluihin kannattaa antaa aikaa vähintään 2kk (tai kaksi lukiojaksoa)
- Omiin vahvuuksiin ja työelämätaitoihin keskittymisen sijaan lukiolaiset (talous- ja yhteiskuntalinjan opiskelijat) olisivat toivoneet ajankäyttöä haasteellisempaan sisältöön
- Oma ideointi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa lähitapaamisia (ennen kokeiluista sopimista), jotta niihin on mahdollisuus tarttua kokeiluosiossa

❖ **Vapaaehtoistyön kokeilujen jälkeen tehdyssä Webropol-kyselyssä kurssilaiset olivat eniten samaa mieltä seuraavien väitteiden kanssa (vastaajia oli 17 kpl)**

Koen, että tekemälläni vapaaehtoistyöllä on merkitystä (Vastausten keskiarvo 3.8)

Suosittelisin vapaaehtoistyötä kaverille (Vastausten keskiarvo 3.1)

Uskon, että vapaaehtoistyöstä on minulle hyötyä, kun haen töitä tai opiskelupaikkaa (3.0)

Asteikko

5 = täysin samaa mieltä

4 = melko samaa mieltä

3 = ei samaa eikä eri mieltä

2 = melko eri mieltä

1 = täysin eri mieltä